

Bệnh đậu dê và biện pháp phòng trừ

Bệnh đậu dê là một bệnh truyền nhiễm chung cho cả dê và cừu, bệnh lây lan nhanh với các mụn đậu xuất hiện ở nhiều chỗ trên da mặt và niêm mạc miệng, mũi... Dê, cừu non bị bệnh nặng và chết với tỷ lệ cao (30-40%), gây thiệt hại về kinh tế.

1. Nguyên nhân

Bệnh do vi rút *Capripoxvirus* gây ra. Vi rút bệnh đậu dê có thể tồn tại nhiều tháng trong môi trường và có sức đề kháng cao với các loại hóa chất thông thường.

Đường truyền lây chủ yếu của bệnh là thông qua tiếp xúc trực tiếp giữa gia súc mắc bệnh với gia súc bệnh hoặc gián tiếp thông qua phương tiện hoặc vật dụng nhiễm vi rút.

2. Triệu chứng

Bệnh thường phát sinh vào mùa xuân, mùa hè khi thời tiết nóng ẩm, thời gian ủ bệnh ở dê, cừu là 5-7 ngày.

Biểu hiện bệnh sốt cao 40-41°C, kéo dài 3-5 ngày, chảy nước mắt và dịch mũi, kém ăn, nằm một chỗ, trên da mặt, quanh miệng xuất hiện các mụn nhỏ như hạt đỗ, hạt ngô, lúc đầu nhỏ, sau mọng trắng vỡ loét ra, chảy dịch, đóng vảy nâu đen, vảy bong ra để lại vết sẹo đỏ.

Biến chứng thường gặp như: Các mụn đậu mọc ở kết mạc mắt khi vỡ ra có thể làm cho dê, cừu bị mù; mụn đậu mọc ở niêm mạc miệng, mũi và khí quản, gây viêm màng giả, có thể làm cho dê, cừu thở khó, suy hô hấp; mụn đậu mọc ở quanh núm vú, gây lở loét quanh núm vú.

Khi bị nhiễm trùng kế phát do các loại tạp khuẩn thì các mụn loét mưng mủ, vỡ loét thành vết thương lâu lành.

Dê cừu mang thai thường sảy thai khi bị bệnh đậu. Một số dê, cừu non mắc bệnh còn thấy ỉa chảy nặng, chết nhanh, khi vi rút đậu tác động đến niêm mạc ruột.

3. Bệnh tích

Có mụn đậu ở ngoài da và trong niêm mạc mũi, miệng quanh mắt và núm vú ở dê cái.

4. Chẩn đoán

Dựa vào các triệu chứng điển hình như các mụn đậu trên da mặt, quanh miệng, mắt, vùng vú hoặc niêm mạc miệng, mũi và khí quản.

Có thể nhầm với bệnh viêm loét miệng truyền nhiễm.

Chẩn đoán phòng thí nghiệm: Phân lập vi rút đậu.

5. Xử lý khi dê mắc bệnh

Cách ly triệt để đàn dê mắc bệnh.

Không có thuốc đặc hiệu điều trị bệnh đậu dê.

Bôi các dung dịch sát trùng lên các mụn đậu, thường dùng dung dịch xanh methylen hoặc dung dịch Iodin 1% bôi lên vết mụn loét, các dung dịch này diệt được vi rút và vi khuẩn ở mụn đậu, làm cho mụn đậu đóng vảy nhanh, bong ra và liền sẹo nhanh.

Khi có hiện tượng viêm nhiễm kế phát ở mũi, miệng và viêm khí quản thì điều trị bằng kháng sinh như Ampicilin hoặc Gentamicin - Doxycyclin, Lincospecto, liều theo khuyến cáo của nhà sản xuất, kết hợp với sử dụng các loại thuốc trợ sức, trợ lực như Urotropin, Vitamin B1, Vitamin C và Cafein.

Trong thời gian điều trị giữ chuồng khô, sạch sẽ, tăng cường chăm sóc nuôi dưỡng để dê nhanh bình phục.

Khi dịch xảy ra: Phải thực hiện ngay các biện pháp cấp bách để phòng chống dịch như khoanh vùng có dịch, giám sát theo dõi diễn biến của dịch, thường xuyên thông báo tình hình dịch bệnh, các triệu chứng lâm sàng để nhanh chóng xử lý, dùng hóa chất để phun tiêu độc chuồng trại cho các hộ chăn nuôi dê, xử lý xác dê đã bị chết hoặc quá yếu. Ngừng mua bán, trao đổi và vận chuyển dê sang các địa phương khác để phòng tránh bệnh lây lan ra diện rộng, tiêm phòng vắc xin bao vây ổ dịch.

Luân phiên trống chuồng, bãi chăn thả, vệ sinh, tiêu độc khử trùng để tiêu diệt mầm bệnh.

6. Phòng bệnh

Tiêm vắc xin phòng bệnh cho dê, cừu.

Giữ chuồng luôn khô sạch, ấm về mùa đông và thoáng mát vào mùa hè, phát hiện sớm dê, cừu bệnh để cách ly, xử lý và khẩn trương báo cáo lên cơ quan thú y cấp trên.